

Številka: 00104-200/2019/4

Datum: 31. 7. 2019

Odgovor na poslansko vprašanje dr. Franca Trčka v zvezi z neustrezno urejenimi odlagališči odpadkov

Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije dr. Franc Trček je z dopisom št. 020-07/19-1038/1 z dne 3. 7. 2019 na Vlado Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Vlada) naslovil poslansko vprašanje v zvezi z neustrezno urejenimi odlagališči odpadkov.

Poslanec navaja, da so goreče smeti na več kot očitno neustrezno urejenih odlagališčih, zlasti nevarnejših odpadkov, postale skoraj sezonski pojav. Očitno gre za neustrezno skladiščenje kot tudi za izostanek ustreznega nadzora, zato poslanec sprašuje:

- Ali je že izvedla urgentni nadzor vseh tovrstnih lokacij in podjetij, ki imajo dovoljenje za opravljanje te dejavnosti?
- Kdo ga je izvedel in kaj vse je vsebinsko vseboval tovrsten nujno potreben nadzor?
- Če ga še ni, kdaj in kdo ga bo izvedel?
- Katere ukrepe je vlada že ali še bo nemudoma sprejela, da se zagotovi varnost občanov in občanov, skratka nas vseh, ter da se tovrstni pojavi ne bodo več ponavljali?

Vlada pojasnjuje:

Nadzor nad zavezanci v zvezi s samo požarno varnostjo na splošno izvaja Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Inšpekcija za okolje in naravo, ki deluje v okviru Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor, izvaja nadzor nad določbami veljavnih predpisov, ki spadajo pod njeno delovno področje in izdanih okoljevarstvenih dovoljenj (v nadaljnjem besedilu: OVD). Inšpekcija za okolje in naravo tako izvaja redne in izredne nadzore tudi nad napravami za obdelavo odpadkov, kjer se preverja skladnost vplivov obratovanja naprav na okolje, kot je to opredeljeno v OVD. V okviru izdanih OVD so (lahko) določene tudi posebne zahteve glede skladiščenja in predelave odpadkov, ki pripomorejo k boljši požarni varnosti.

K prvi alineji:

Na Inšpekciji za okolje in naravo je bil v letu 2018 izveden nadzor ravnanja s komunalno odpadno embalažo. Zaradi težav na tem področju se nadzor nadaljuje še v letu 2019. Nadzor se vrši tako nad delovanjem izvajalcev javnih služb, kot tudi nad družbami za ravnanje z odpadno embalažo.

V drugi polovici leta 2017 je kazalo, da bo sprememba Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo iz leta 2017 (Uradni list RS, št. 35/2017) končno prinesla red na področju ravnanja s komunalno odpadno embalažo. Ta trend se je nadaljeval tudi v začetku leta 2018, saj so družbe za ravnanje z odpadno embalažo spoštovale določila uredbe in težav zaradi komunalne odpadne embalaže ni bilo zaznati. Več sodb Upravnega sodišča (št. I U 1746/2017-7 z dne 18. 1. 2018, I U 2573/2017-8 z dne 27. 2. 2018, I U 2554/2017-9 z dne 18. 1. 2018,

je prineslo novo pravno prakso, da inšpektorji nadzorujejo (le) veljaven OVD, ki je oblastni posamični akt in ki družbam za ravnanje z odpadno embalažo nalaga prevzemanje odpadne embalaže. Kljub temu, da od prve tretjine lanskega leta dalje, 5 od 6 družb za ravnanje z odpadno embalažo ni več prevzemalo komunalne odpadne embalaže glede na delež, kot to izhaja iz uredbe, ampak so se držali obvez iz OVD in se je začela komunalna odpadna embalaža kopičiti pri izvajalcih javnih služb, inšpektorji za okolje niso imeli pravne podlage za ukrepanje zoper družbe za ravnanje z odpadno embalažo.

Sprememba Uredbe s konca lanskega leta (Uradni list RS, št. 68/2018) je omogočila, da so lahko začeli izvajalci javne službe predajati presežke skladiščene komunalne odpadne embalaže izvajalcem obdelave mimo družb za ravnanje z odpadno embalažo. V zvezi s tem so inšpektorji za okolje v predpisanih rokih izvedli inšpekcijske preglede pri vseh izvajalcih javne službe, od katerih so prejeli obvestila o presežkih komunalne odpadne embalaže.

28. 12. 2018 je bil v Uradnem listu objavljen Zakon o interventnih ukrepih pri ravnanju s komunalno odpadno embalažo in odpadnimi nagrobnimi svečami (Uradni list RS, št. 84/2018). Prve aktivnosti po tem zakonu so inšpektorji za okolje izvedli že 31. 12. 2018 in jih nadaljujejo v letošnjem letu.

K drugi alineji:

Po požaru v družbi Kemis d. o. o., od 1. 9. 2018 v skladu s Sklepom Vlade št. 35400-8/2017/2 z dne 27. 7. 2017 (2. točka) poteka tudi poostren nadzor OVD, kjer nadzore usklajeno vršijo inšpektorji za kemikalije, inšpektorji za okolje, požarni inšpektorji, ter Agencija Republike Slovenije za okolje. Na teden je opravljen nadzor v petih družbah, ki imajo izdan OVD. V primeru kršitev predpisov so izdani ustrezni inšpekcijski in prekrškovni ukrepi. Če je potrebno, se izdajo tudi priporočila v zvezi z izdanim OVD.

K tretji alineji:

Glede skladiščenja odpadkov pri različnih zavezancih (predelovalci, zbiralci...odpadkov), kjer so bili v zadnjem času požari, Inšpekcija za okolje in naravo ugotavlja, da so pri vseh podjetjih vzroki požara različni, prav tako vse okoliščine pri vseh še niso bile v celoti razjasnjene.

Inšpektorji za okolje so ugotovili kršitve v zvezi s skladiščenjem odpadkov (kot izhaja iz veljavnih OVD) in sicer že pred požarom pri:

- zavezancu Ekosistemi, d. o. o., izdana je bila odločba št. 06182-1596/2017-2 z dne 18. 7. 2017, v zvezi s skladiščenjem,
- zavezancu Publikus, d. o. o., izdana je bila odločba št. 0618-1473/2013-24 z dne 18. 4. 2017, v zvezi s prevzemanjem in skladiščenjem odpadkov.

Pri ostalih zavezancih, kjer so bili požari, inšpektorji za okolje v tistem času niso ugotovili kršitev OVD v zvezi s skladiščenjem odpadkov.

V obravnavi oziroma postopku sprejemanja je nova Uredba o skladiščenju trdnih gorljivih odpadkov na prostem, ki bo določala zahteve za skladišča, v katerih se na prostem skladiščijo trdni gorljivi odpadki ter pogoje za skladiščenje takih odpadkov v teh skladiščih.

V zvezi s požari v sosednjih in drugih državah EU dodajamo, da so na sestanku nacionalnih kontaktnih točk v okviru organizacije IMPEL v septembru 2018, kjer je sodeloval tudi inšpektor za okolje, predstavili ukrepe, ki so jih izvedli na Poljskem zaradi velikega števila požarov v letih 2017 in 2018. V letu 2017 so jih imeli 150, do konca julija 2018 pa že 95. Na podlagi tega so tudi spremenili zakonodajo in sicer:

- skladiščenje odpadkov so iz treh let skrajšali na obdobje 1 leta;
- določili obvezen video nadzor odlagališč oz. objektov, kjer se odpadki skladiščijo ali predelajo oz. odstranjujejo;

- agencija oz. relevantna institucija ne izda OVD, če negativno mnenje poda gasilska zveza ali župan občine;
- določili obvezne finančne garancije za zbiralce/objekte za predelavo, ki pokrivajo stroške predelave/odstranjevanja in morebitne stroške okoljske škode;
- določili višje sankcije za podjetja, ki ponavljajo nepravilnosti oz. prekrške na področju ravnanja z odpadki;
- prepovedali uvoz odpadkov za odstranjevanje (za nekatere vrste odpadkov to ne velja);
- uvedli obvezno mnenje gasilske zveze pred izdajo dovoljenja (soglasja) za uvoz;
- določili, da je gasilska zveza obveščena o vseh izdanih dovoljenjih (soglasjih) za uvoz.

K četrti alineji:

V zadnjih letih na odlagališčih odpadkov ni bilo veliko požarov, saj so pogoji za obratovanje odlagališč zelo zahtevni. Na odlagališčih je potrebno v skladu s predpisom, ki ureja odlagališča odpadkov, stalno izvajati ukrepe za zmanjševanje in preprečevanje škodljivih vplivov na okolje, med katerimi so tudi ukrepi zaradi požara kot posledice samovžiga. Odlagališče mora biti ograjeno z najmanj 2 m visoko ograjo (preprečitev požiga zaradi vandalizma), obvezna je vhodna kontrola odpadkov (izločanje odpadkov, za katere veljajo prepovedi za odlaganje, tudi trdnih gorljivih odpadkov), odlagati pa je dovoljeno le predhodno obdelane odpadke, za katere ocena odpadkov potrjuje, da izpolnjujejo pogoje za odložitev na odlagališčih (npr. za komunalne odpadke kurilna vrednost največ 6.000 kJ/kg s.s.).

Odlagališče je namreč naprava za odstranjevanje odpadkov z odlaganjem odpadkov na ali v tla (podzemno), vključno z internim odlagališčem, kjer povzročitelj odpadkov odlaga svoje odpadke na kraju njihovega nastanka, in skladiščem, ki se stalno, to je več kot eno leto, uporablja za začasno skladiščenje odpadkov.

Za odlagališče pa se ne štejejo: naprava, kjer se odpadki raztovarjajo zato, da se omogoči njihova priprava za nadaljnji prevoz v predelavo, obdelavo ali odstranjevanje v drugi napravi, skladišče odpadkov, v katerem se odpadki skladiščijo največ tri leta pred predelavo ali obdelavo, ali skladišče odpadkov, v katerem se odpadki skladiščijo največ eno leto pred odstranjevanjem- in prav za take objekte je v primerih zadnjih požarov (npr. Kemis, Gorenje Surovina, Eko Plastkom, Ekosistemi, Publikus, Salomon) tudi šlo.

Ministrstvo za okolje in prostor je v izogib takim dogodkom pripravilo predlog Uredbe o skladiščenju trdnih gorljivih odpadkov na prostem, ki bo določala zahteve za skladišča in zahteve za skladiščenje trdnih gorljivih odpadkov na prostem, z upoštevanjem izhodišča, da taka skladišča predstavljajo nevarnost za onesnaženje okolja, predvsem voda in tal, tudi v primeru izrednih dogodkov v skladiščih, kot so na primer požari.

Uredba se bo uporabljala za skladiščenje trdnih gorljivih odpadkov na prostem (nad 200 m³). Med trdne gorljive odpadke spadajo: odpadna plastika, odpadna guma (razen izrabljenih gum iz predpisa, ki ureja ravnanje z izrabljenimi gumami), odpadni papir, odpadni les, odpadni tekstil ali mešanica teh odpadkov, trdni odpadki, ki vsebujejo plastiko, gumo, papir, les ali tekstil ali druge gorljive odpadne materiale, ter trdno gorivo iz predpisa, ki ureja predelavo nenevarnih odpadkov v trdno gorivo in njegovo uporabo.

Splošne zahteve za skladiščenje odpadkov so že določene v predpisu, ki ureja odpadke. Zahteve za požarno varnost v stavbah že določa Pravilnik o požarni varnosti v stavbah (Uradni list RS, št. 31/04, 10/05, 83/05, 14/07, 12/13 in 61/17 – GZ). Ta uredba pa določa dodatne zahteve za skladiščenje trdnih gorljivih odpadkov in se bo uporabljala za vse načine skladiščenja teh odpadkov na prostem, neodvisno od tega, ali so odpadki v razsutem stanju, v balah, v kontejnerjih, kovinskih zabojnikih ali big-bag vrečah. Izjema je skladiščenje odpadkov v standardiziranih ognjevarnih kontejnerjih z vgrajenim zadrževalnim sistemom za prestrežanje in zadrževanje gasilnih tekočin, za katero se uporabljajo le določbe glede ravnanja z gasilno vodo, ki nastaja pri gašenju požarov. Zavezanci za izvajanje uredbe bodo izvorni povzročitelji odpadkov, zbiralci odpadkov in obdelovalci odpadkov, saj vsi izvajajo skladiščenje odpadkov bodisi kot začasno skladiščenje, predhodno skladiščenje ali skladiščenje pri obdelavi odpadkov.

Uredba bo urejala ukrepe varstva okolja in požarnega varstva, ki zadevajo skladiščenje trdnih gorljivih odpadkov in izredne dogodke v skladiščih, kot je na primer gorenje odpadkov oziroma požar, in obsega:

- splošne ukrepe, povezane z rednim izvajanjem skladiščenja,
- ukrepe za preprečevanje požara,
- ukrepe pripravljenosti za primer požara, še posebej ukrepe za preprečitev onesnaženja okolja ob požaru in po njem,
- ukrepe hitrega zaznavanja požara in ukrepe za preprečitev onesnaženja okolja ob in po požaru.

Predlog Uredbe je bil dvakrat v javni obravnavi (predloga sta dostopna na spletni strani MOP), po katerih smo smiselno upoštevali pripombe sodelujočih. 1. 7. 2019 je bil predlog posredovan v medresorsko usklajevanje, po zaključku postopka pa bo poslan v sprejem na Vlado.